

**Reuniunea comună a grupului de lucru „Cercetare și Inovare”
și a subgrupului de lucru „Intervenții în domeniul agricol finanțate din Pilonul II”**

8 noiembrie 2021

MINUTĂ

În data de 8 noiembrie 2021, a avut loc reuniunea comună a Grupului de Lucru (GL) „Cercetare și Inovare” și a Subgrupului de Lucru (SGL) „Intervenții în domeniul agricol finanțate din Pilonul II”, constituit în contextul consultărilor pentru elaborarea Planului Național Strategic (PNS) 2023-2027, coordonat de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale prin Direcția Generală Dezvoltare Rurală - Autoritate de Management pentru Programul Național de Dezvoltare Rurală (AM PNDR).

Având în vedere constrângerile în organizarea evenimentelor, impuse de pandemia de COVID-19, reuniunea grupului de lucru s-a desfășurat on-line, în sistem de videoconferință.

Întâlnirea a avut ca scop prezentarea structurii PNS, a stadiului elaborării acestuia și a etapelor viitoare, precum și prezentarea propunerilor AM PNDR referitoare la *Sistemul de cunoștințe și inovare în agricultură (AKIS)*, viitoarele intervenții privind *Cooperarea și inovarea în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI (Parteneriatul European de Inovare)*, precum și *Schimbul de cunoștințe și informații în agricultură*, respectiv *Consiliere în afaceri agricole și Transfer de cunoștințe pe teme agricole*. Astfel, în cadrul reuniunii au fost abordate următoarele aspecte:

- Prezentarea structurii Planului Național Strategic, a stadiului de elaborare și etapelor viitoare;
- Prezentarea liniilor generale privind finanțarea domeniului cercetării, inovării și transferului de cunoștințe prin PNS;
- Prezentarea AKIS;
- Prezentarea draftului intervenției privind Parteneriatul European pentru Inovare;
- Prezentarea draftului intervenției privind Transferul de cunoștințe în agricultură și servicii de consiliere în afaceri agricole;
- Discuții și opinii ale membrilor prezenți la reuniunea comună a grupurilor de lucru cu privire la propunerile prezentate.

La întâlnire au participat dl. Nechita-Adrian Oros, ministrul agriculturii și dezvoltării rurale, dl. Marius Micu, secretar de stat în cadrul MADR, dna. Elena-Daniela Rebegea, director general AM PNDR, dl. Bogdan Alecu, director general adjunct AM PNDR, dl. Cristian Georgescu și dl. Cristian Voinescu, consilieri în cadrul AM PNDR, reprezentanți din cadrul structurilor MADR (AM PNDR, DGPA, AFIR, APIA), precum și reprezentanți ai asociațiilor, organizațiilor și instituțiilor partenere în procesul consultativ pentru elaborarea PNS, în calitate de membri ai GL „Cercetare și Inovare” și SGL „Intervenții în domeniul agricol finanțate din Pilonul II”.

Discuțiile din cadrul dezbaterilor consultative au vizat drafturile de fișe ale intervențiilor și prioritizarea activităților pentru elaborarea PNS.

Lucrările reuniunii au fost deschise de către **ministrul agriculturii și dezvoltării rurale, dl. Nechita-Adrian Oros**. Domnia sa a făcut o trecere în revistă succintă a etapelor elaborării PNS și a contextului în care se elaborează fișele viitoarelor intervenții propuse pentru finanțare prin PNS pentru perioada 2023-2027, atât pentru Pilonul I - plăți directe și intervenții sectoriale, cât și pentru Pilonul II - agricultură și dezvoltare rurală, cu alocările financiare aferente.

Dl. ministru a adresat mulțumiri participanților și a subliniat faptul că procesul de consultare cu partenerii până în momentul prezent s-a axat pe identificarea situației actuale, elaborarea analizei SWOT și identificarea nevoilor, și se va trece într-o etapă mai importantă, respectiv discutarea intervențiilor propuse prin PNS și a alocărilor financiare aferente.

De asemenea, **dl. ministru** a precizat că sistemul de cunoștințe și inovare în agricultură (AKIS), care urmează a fi dezvoltat, este un concept nou pentru România. Alături de serviciile de formare profesională și consiliere în agricultură, acesta va face parte din categoria intervențiilor orizontale ale PNS necesare pentru dezvoltarea agriculturii în viitor, având în vedere provocările viitoare (schimbări climatice, nevoia de digitalizare, de dezvoltare a agriculturii de precizie etc.).

Referitor la calendarul estimativ de adoptare a legislației europene care va sta la baza elaborării și finanțării PNS, **dl. Oros** a precizat că PNS va acoperi cinci ani, având astfel, o aplicabilitate pe o perioadă mai scurtă decât cea cu care am fost obișnuiți în exercițiile de programare anterioare. Din acest considerent și bugetul disponibil pentru PNS nu va cumula alocările a șapte ani aferenți cadrului financiar multianual al UE, ci vor fi bugetați doar 5 ani - 2023-2027 atât pentru Pilonul I cât și pentru Pilonul II al PAC, din acest motiv alocarea este sensibil redusă față de perioada 2014-2020.

Acesta a mai adăugat că alocarea generală pentru cei șapte ani, care include și perioada de tranziție (aflată în curs de implementare), a fost ușor diminuată din considerente legate de Brexit, respectiv scăderea participării U.K. la bugetul U.E., alocarea de către U.E. a unor fonduri substanțial mai mari pentru apărare și coeziune socială. Totodată, principalul factor care a condus la amânarea implementării PNS pentru anul 2023, pe lângă suprapunerea cu perioada de criză, l-a reprezentat procesul prelungit al negocierilor privind pachetul legislativ PAC post 2020, care a venit cu o reformă majoră din perspectiva eligibilității cheltuielilor, propunând schimbarea abordării de la o politică bazată doar pe regularitatea cheltuielilor PAC la una bazată pe performanța utilizării fondurilor PAC.

Totodată, propunerea Comisiei Europene (COM) privind pachetul legislativ PAC a fost publicată în luna iunie 2018, abordarea generală la nivelul Consiliului UE fiind adoptată în toamna anului 2020, iar agreearea politică în dialogul dintre cele trei instituții UE a fost realizată la sfârșitul lunii iunie a acestui an.

Prin urmare, intrarea în vigoare a Regulamentelor de bază care reglementează cadrul legal pentru PNS, este așteptată, cel mai devreme în 10 decembrie, după adoptarea formală de către Parlamentul European și Consiliul UE, în calitate de co-legislatori. În paralel, COM a demarat procesul de elaborare și consultare cu Statele Membre (SM) a legislației secundare, respectiv a actelor delegate și de implementare care stau la baza elaborării planurilor strategice. Adoptarea acestor acte secundare este estimată pentru mijlocul lunii decembrie,

imediat după intrarea în vigoare a Regulamentelor de bază. Totodată, a menționat că în prezent, COM dezvoltă aplicația IT prin intermediul căreia trebuie transmis Planul Național Strategic.

Dl. ministru a ținut să precizeze că, propunerile care vor face obiectul consultărilor trebuie tratate sub rezerva necesității unor adaptări suplimentare în ceea ce privește structura, conținutul și forma de prezentare, în funcție de versiunile finale ale legislației de bază și secundare și ale sistemului informatic.

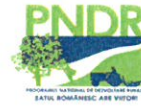
La finalul intervenției sale, domnul ministru al agriculturii și dezvoltării rurale a menționat că seria consultărilor privind intervențiile PNS a debutat în data de 3 noiembrie a.c. cu reuniunea CCT pentru PNS, în care au fost prezentate propunerile de alocări financiare pentru intervențiile PNS și va continua, pe tot parcursul lunii noiembrie, cu reuniunile celor 12 subgrupuri de lucru în care sunt reuniți peste 160 de parteneri economici și sociali pentru consultarea intervențiilor care vor fi incluse în PNS.

În continuare, dl. ministru a dat cuvântul dnei. **Elena-Daniela Rebegea, director general AM PNDR**, pentru a prezenta informații referitoare la structura PNS, stadiu și etape viitoare.

Dna. Rebegea a mulțumit participanților pentru prezență și implicarea în dezbateri și a subliniat câteva aspecte importante legate de elaborarea PNS:

- bugetul alocat României a fost diminuat până la 5,6 mld. Euro pentru Pilonul II din PNS și în contextul cerințelor COM privind condiționalitățile legate de ambiția de mediu asumată la nivel european, respectiv prin alocări de minimum 35% pentru măsuri de protecția mediului și atenuarea schimbărilor climatice pentru Pilonul II și de 25% din cadrul Pilonului I pentru măsuri destinate eco-schemelor, acestea fiind alocări care sunt obligatoriu de cheltuit de către SM, dar eco-schemele sunt voluntare pentru fermieri;
- planul financiar trebuie să fie în concordanță cu nevoile identificate în urma analizei socio-economice și a analizei SWOT, secțiuni care au fost supuse consultării publice încă de anul trecut, secțiuni care constituie primul capitol al PNS, pe baza căruia se va dezvolta strategia de intervenție;
- în cadrul strategiei de intervenție, pornind de la analiza SWOT și nevoile identificate, se propun intervențiile care trebuie să fie elaborate astfel încât să contribuie în mod direct și semnificativ la cele 9 obiective specifice ale PNS (fiecare intervenție poate contribui la unul sau mai multe obiective);
- în cadrul strategiei de intervenție se va mai prezenta modul în care alocările financiare pentru intervenții sunt justificate și adecvate pentru atingerea obiectivelor stabilite și sunt conforme cu planul financiar, precum și arhitectura de mediu și climă, din care să reiasă ambiția crescută de mediu și climă, respectiv modul în care condiționalitățile participă la obiectivele specifice legate de mediu și climă.

De asemenea, dna. director general a punctat aspectele cele mai relevante referitoare la strategia de intervenție a PNS, faptul că aceasta cuprinde fiecare intervenție aferentă celor doi piloni PAC, planul financiar și cadrul de performanță, sistemul de guvernare și coordonare care cuprinde descrierea IACS, a sistemului de control și de sancțiuni administrative aferente condiționalităților și a sistemului de monitorizare și raportare, descrierea elementelor care asigură modernizarea PAC - inclusiv descrierea sistemului de

cunoștințe și inovare în agricultură și a modalității de utilizare a tehnologiilor digitale în agricultură (AKIS).

În ceea ce privește pașii parcurși pentru elaborarea Planului Național Strategic, doamna Rebea a menționat că:

- au fost definitive și supuse consultării Analiza SWOT și Analiza nevoilor;
- a fost realizat un prim draft al intervențiilor pentru Pilonul I și II și a fost elaborat draft-ul de plan financiar;
- a fost elaborat documentul care reflectă intervențiile vizate prin PNS pentru etapa de încadrare SEA (Evaluare Strategică de Mediu), document necesar în contextul demarării procedurii SEA, pentru respectarea prevederilor HG nr. 1076/2004;
- au fost supuse consultării evaluatorului *ex-ante* primele secțiuni ale PNS;
- au fost realizate consultări informale cu serviciile Comisiei Europene (COM) privind integrarea în PNS a obiectivelor Pactului Ecologic European (*Green Deal*).

În încheierea intervenției sale, doamna Rebea a prezentat etapele viitoare care vor fi realizate în elaborarea PNS:

- derularea consultărilor cu partenerii sociali cu privire la intervențiile propuse - acestea se vor desfășura pe parcursul lunii noiembrie 2021;
- elaborarea secțiunii privind Sistemul de guvernare și coordonare și supunerea acesteia spre consultarea partenerilor;
- transpunerea în sistemul informatic a diferitelor capitole a PNS;
- dialog continuu cu serviciile COM și evaluatorul *ex ante*;
- După transpunerea întregului draft al PNS în sistemul informatic, va urma transmiterea către Comisia Europeană.

Dna. director general a mai adăugat că anul 2022 va fi un an dedicat discuțiilor și negocierilor cu COM, dar și consultărilor cu partenerii sociali, dând cuvântul dlui. **secretar de stat Marius Micu.**

Intervenția dlui. Marius Micu, secretar de stat, a demarat cu o prezentare generală privind rolul cercetării, inovării și al transferului de cunoștințe în agricultură, conform propunerii de Regulament pentru elaborarea Planurilor Strategice.

Astfel, acesta a precizat următoarele:

- propunerea de regulament cu privire la PNS introduce un obiectiv transversal, și anume acela al modernizării sectorului agricol prin încurajarea schimbului de cunoștințe, inovare și digitalizare în zonele rurale, precum și încurajarea utilizării acestora;
- noua Politică Agricolă Comună trebuie să reflecte o mai mare concentrare pe cercetare, tehnologie și digitalizare;
- este necesară dezvoltarea de soluții inovatoare care să se concentreze asupra nevoilor agricultorilor sau silvicultorilor, abordând, de asemenea, interacțiunile din cadrul lanțului de aprovizionare, dacă este util;
- reunirea partenerilor cu cunoștințe complementare, cum ar fi agricultorii, consultanții, cercetătorii, întreprinderile sau organizațiile neguvernamentale într-o combinație țintită ca fiind cea mai potrivită pentru atingerea obiectivelor proiectului, în cadrul Grupurilor Operaționale (GO);
- propunerea de buget pentru GO PEI este de 40 mil. euro;

- conform Propunerii de Regulament PNS PAC, SM sunt responsabile de elaborarea Obiectivului Transversal *Promovarea cunoașterii, inovării și digitalizării în agricultură*, obiectiv prin care se urmărește creșterea numărului de fermieri care vor beneficia de servicii consiliere, formare profesională, optimizarea nivelului de cunoștințe ale acestora, precum și dezvoltarea AKIS;
- un sistem *AKIS funcțional* presupune realizarea unei conexiuni între fermieri și diferite tipuri de instituții și organizații de profil, precum parteneriate între institute de cercetare, universități, asociații reprezentative ale fermierilor etc;
- prin implementarea AKIS se urmărește *dezvoltarea fluxurilor de cunoștințe și consolidarea legăturilor dintre cercetare și practică*, astfel încât activitatea de cercetare să aibă impact dincolo de mediul academic, prin facilitarea de întâlniri cu practicienii (fermierii) în cadrul unor evenimente tematice sau prin organizarea unor demonstrații practice la nivel de fermă;
- trebuie găsite soluții de punere în practică a AKIS, acel sistem funcțional de simbioză între toți membrii celor două grupuri de lucru pentru a reuși realizarea acestui parteneriat;
- consilierea agricolă, parte integrantă în cadrul AKIS, furnizează informații tehnologice și științifice la zi, obținute prin cercetare și inovare, iar prin intermediul unui proces de selecție, *consilierii vor fi integrați în AKIS*;
- serviciile de consiliere vor fi adaptate nevoilor fermierilor și se vor adresa în special fermierilor mici și mijlocii care au un acces mai redus la acest tip de servicii;
- în ceea ce privește managerii de exploatații, aceștia vor beneficia de furnizarea unui serviciu de consiliere armonizat, la nivel național, adaptat grupului țintă, precum și de cunoștințe de inginerie de producție și de administrare a afacerilor în vederea dezvoltării unui management eficient orientat către piață.

De asemenea, dl. secretar de stat a ținut să sublinieze faptul că există o problemă în ceea ce privește consilierea (consilierea agricolă în ceea ce privește tehnologiile și accesul la informare, respectiv informații) și se impune o schimbare de paradigmă deoarece, având în vedere faptul că dispunem de foarte multă informație, este necesar să se distingă informația corectă din multitudinea de informații existente în piață, diseminate prin diferite canale.

Referitor la formarea profesională, respectiv finanțarea pentru transferul de cunoștințe pe teme agricole, acesta se va axa pe două componente: servicii de formare profesională agricolă de scurtă durată dovedită prin emiterea unui certificat de participare și servicii de formare profesională agricolă dovedită prin emiterea unei diplome de calificare.

Valoarea proiectului va fi stabilită proporțional cu nivelul de acoperire (aria teritorială, grupul țintă sau tematica proiectului respectiv). În cazul cursurilor de formare profesională de scurtă durată, costul instruirii va fi stabilit pe baza costului unitar standard, iar în cadrul cursurilor de calificare vor fi utilizate costurile maxime.

În ceea ce privește partea de formare profesională, dl. Micu a subliniat faptul că se dorește o schimbare a abordării formării în sensul că se dorește realizarea formării prin învățământul preuniversitar, mai exact prin liceele agricole, care au deja infrastructura necesară și o distribuție uniformă la nivel național: 57 de licee agricole, cu personal calificat (cadre didactice) în măsură să realizeze transferul de cunoștințe. În plus, liceele agricole vor beneficia de finanțare europeană prin PNRR (aprox. 43 mil. euro), fonduri care pot fi accesate pentru înființarea unor centre de practică agricolă, fiind una dintre măsurile previzionate prin PNRR.

În ceea ce privește finanțarea pentru toate componentele discutate, mai puțin pentru GO din cadrul PEI, în consecință pentru activitățile de formare profesională, consiliere și AKIS, aceasta este de 10 mil. Euro.

La finalul intervenției, dl. secretar de stat a mulțumit participanților și a felicitat prezența acestora într-un număr atât de mare, precizând în continuare că primul draft, rezultat în urma discuțiilor din grupurile de lucru dedicate consultării cu partenerii sociali, va fi publicat pe site-ul MADR la începutul lunii decembrie, pentru consultare publică, astfel încât reprezentanții GL să poată aduce eventuale propuneri de îmbunătățire.

Pentru a dezvolta subiectul AKIS, dl. secretar de stat a dat cuvântul dlui. **Bogdan Alecu, director general adjunct AM PNDR**. Domnia sa a făcut o scurtă prezentare a conceptului AKIS, subliniind noutatea acestui concept pentru România. Dl. Alecu a făcut o trimitere la modalitatea în care a fost creat acest concept și a fost preluat de Comisia Europeană.

Conceptul reunind actori (persoane, organizații și instituții) care utilizează și produc cunoștințe pentru agricultură și domeniile conexe, prin asigurarea unor fluxuri de informații și cunoștințe între aceștia. Actorii relevanți din cadrul AKIS vizează atât sectorul public, cât și cel privat din educație, cercetare, consultanță publică și privată, organizații reprezentative ale fermierilor, precum și alte organizații relevante și nu în ultimul rând, RNDR, alături de care, prin AKIS, se vor disemina rezultatele proiectelor Grupurilor Operaționale din cadrul PEI. În cadrul prezentării au fost evidențiate obiectivele AKIS și rolul acestuia, precum și elementele de inovare și digitalizare (prezentarea a fost transmisă membrilor GL ulterior desfășurării reuniunii comune).

Dl. Bogdan Alecu a concluzionat că acest AKIS trebuie să funcționeze ca un Hub în cadrul căruia toți actorii implicați au de învățat. Oricine este interesat de acest sistem (instituții, institute de cercetare, ONG-uri, asociații, cooperative, fermieri) trebuie să își aducă aportul substanțial la dezvoltarea și implementarea AKIS, fiind foarte importantă contribuția acestora.

În continuare, dna. Rebegea a precizat câteva elemente organizatorice privind desfășurarea reuniunii și a dat cuvântul consilierilor AM PNDR, dl. **Cristian Georgescu** și dl. **Cristian Voinescu**, pentru a prezenta draftul fișei intervenției privind cooperarea și inovarea în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI și al fișei intervenției privind schimbul de cunoștințe și informații cu cele două componente distincte: transfer de cunoștințe pe teme agricole și consiliere în afaceri agricole.

În ceea ce privește draftul intervenției referitoare la cooperare și inovarea în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI, cele mai importante elemente prezentate au vizat alocarea financiară, respectiv 40 mil. Euro, beneficiarii eligibili care sunt reprezentați de un grup operațional potențial/existent, fără statut juridic, constituit din minimum un partener din cercetare sau sectorul agro-alimentar și cel puțin un fermier/un grup de producători/o cooperativă/altă formă de asociere în agricultură, în funcție de tema proiectului, precum și condițiile de eligibilitate, principiile de selecție, valoarea medie a sprijinului public/proiect ajungând la un maximum de 300.000 euro.

Referitor la draftul intervenției privind schimbul de cunoștințe și informații, cu cele două componente, principalele aspecte prezentate au vizat beneficiarii eligibili, respectiv entități/consorții publice/private care activează în domeniul formării profesionale a adulților, care îndeplinesc criteriile de eligibilitate și care vor fi selectați în cadrul AKIS, pentru componenta referitoare la transferul de cunoștințe pe teme agricole, respectiv

consilierii/actorii/entitățile care beneficiază de suport în vederea integrării în cadrul AKIS, în condițiile legislației în vigoare, pentru componenta de consiliere în afaceri agricole. S-au mai prezentat forma de acordare a sprijinului, sprijinul public acordat în cadrul acestei măsuri, pentru ambele componente fiind de 100% din totalul cheltuielilor eligibile. Drafturile tuturor fișelor au fost transmise membrilor GL pentru transmiterea punctelor de vedere din partea membrilor GL.

Ulterior intervențiilor reprezentanților AM PNDR, s-a dat cuvântul membrilor GL.

Prima intervenție a avut-o **președintele ASAS, dl. prof. dr. univ. h.c. Valeriu Tabără**, care a precizat, referitor la cele discutate, că una din problemele cele mai mari o reprezintă *profesionalizarea de scurtă durată*, deși există la ora actuală unități care pot răspunde cerințelor din PNDR sau PNS. A doua problemă o reprezintă accesul mediului academic la instituțiile publice în vederea implementării rezultatelor cercetării, alături de consultața și soluțiile la marile probleme ale fermierilor. Din acest punct de vedere, problema formării continue poate fi rezolvată prin unitățile de învățământ superior cu o dotare corespunzătoare, apoi prin unitățile de cercetare cu dotarea corespunzătoare câmp-laborator și o dezvoltare a liceelor agricole în acest sens, a completat domnia sa.

Referitor la liceele agricole, **președintele ASAS** a subliniat că trebuie făcute investiții foarte serioase în dezvoltarea acestora pe o perioadă de 5-6 ani pentru a ne putea baza pe formare profesională în actualele licee agricole, unde trebuie aduse cadre cunoscătoare a problemelor agriculturii. Actualele licee nu mai au nici terenurile dedicate microfermelor, nici laboratoarele pentru acumulare de deprinderi practice.

În ceea ce privește PNS și obiectivele sale, dl. Tabără a sugerat să se aibă în vedere acele programe și proiecte de cercetare care să rezolve probleme de strictă necesitate: răspunsul la schimbările climatice, reducerea pesticidelor, gestionarea resurselor naturale: apă, sol, biodiversitate, etc. Acesta a menționat că agricultura și pomicultura nu pot fi tratate diferit, pentru că pomicultura se regăsește în agricultură, astfel încât finanțarea să se realizeze din surse financiare diferite, deoarece s-ar crea un precedent care ar conduce la o separare și cu privire la alte tipuri de culturi agricole.

De asemenea, a făcut referire și la faptul că nu se pot constitui Grupuri Operaționale (G.O.) fără o universitate sau institut de cercetare, fără un laborator și oameni de cercetare, fără rezultatele obținute și certificate.

Totodată, **președintele ASAS** a solicitat o **întâlnire cu conducerea MADR și AM PNDR** pentru a discuta despre căile de valorificare a potențialului pe care îl au unitățile și sistemul de cercetare împreună cu cel de învățământ și celelalte instituții ale ASAS.

Referitor la expunerile reprezentanților AM PNDR, dl. Tabără a sugerat o analiză amănunțită asupra subiectelor expuse pentru a le putea face funcționale și, mai ales, cu efecte economice.

Dl. secretar de stat a mulțumit interlocutorului și a exprimat toată deschiderea pentru propunerile făcute, mai ales în ceea ce privește formarea și integrarea entităților care vor ajuta la formarea profesională a fermierilor ca beneficiari ai intervențiilor, precizând că stațiunile și institutele de cercetare vor fi introduse ca parteneri alături de liceele agricole în tot acest proces de formare.

Discuțiile au continuat cu intervenția dlui. Viorel Marin, PRO AGRO care a făcut propunerea de a se introduce în sistemul AKIS și o infrastructură, de prototipare și pilotare a experimentelor de inovare, aceasta putând fi considerată un element strategic. Această infrastructură poate fi organizată la nivel teritorial, ținându-se cont de specificul agricol al fiecărei zone în parte și în care să fie implicate atât UAT-urile, cât și GAL-urile. A ținut să precizeze că noțiunea de *cluster* a fost înțeleasă gresit, deoarece cluster-ul nu reprezintă o multitudine de factori interesați să rezolve ceva anume, ci noțiunea de cluster se apropie foarte mult de conceptul de GAL, adică de dezvoltarea unei infrastructuri locale necesare unui anumit scop (inovare, transfer al rezultatelor inovării sau digitalizare). Alocarea de resurse pentru dezvoltarea de platforme pilot de prototipare, încercare și validare finală de experimente inovatoare ar trebui să se regăsească în AKIS.

De asemenea a vorbit și despre fenomenul de data share asociat cu conceptul de cloud la nivelul UE și a sugerat ca platforma AKIS să fie asociată de la bun început într-un could specific MADR - AM PNDR, în care să se regăsească datele agricole care se colectează la nivel național, iar din acest data share să se realizeze prelucrarea datelor și să rezulte informațiile vitale pentru luarea deciziilor la nivel central și mergând până la nivel de fermier.

Totodată, reprezentantul PRO AGRO a specificat că acest fenomen de data share este strâns legat și de digitalizare, iar de digitalizare se leagă conceptul de hub-uri de inovare digitală, menționând că există tendința de a se face confuzie între noțiunea etimologică de hub și ceea ce reprezintă de fapt un hub de inovare digitală. Acesta a explicat că un hub de inovare digitală este un rol pe care și-l asumă o anumită organizație, indiferent de forma de organizare juridică, iar acesta este rolul de orchestrator al serviciilor de inovare și digitalizare, necesare unei comunități agricole.

Urmare acestor explicații, dl. Marin a făcut propunerea ca la nivelul AKIS-ului să se creeze practic relaționarea acestor hub-uri de inovare digitală care trebuie lăsate să se dezvolte liber, nu controlat și reglementat, astfel încât AKIS-ul să se realizeze ca un cluster național al hub-urilor de inovare digitală.

În materie de infrastructură de transfer de cunoștințe, reprezentantul PRO AGRO a specificat că trebuie avut în vedere ca acești consilieri despre care s-a făcut vorbire, pe care el i-ar numi consilieri autorizați AKIS, să fie introduși într-un program intens de formare, program la care pot participa atât persoane individuale, cât și juridice. După formarea lor, s-ar crea o bază din care se poate face o selecție ulterioară.

Legat de cercetare, dl. Marin a propus să fie acordate granturi pentru cercetare, precizând că din ceea ce a observat la nivel european din punct de vedere a finanțării PAC, nu este vorba despre generarea unei infrastructuri generale de educație și cercetare, ci despre o infrastructură care să finanțeze valorificarea prin validarea finală a rezultatelor unor cercetări anterioare prin experimente de inovare/platforme de inovare. **Utilizarea termenului de cercetare poate să creeze confuzii și sugerează înlocuirea termenului de cercetare cu valorificarea rezultatelor cercetării prin experimente de inovare.**

Legat de parteneriatele care se creează în G.O., acesta a remarcat că, la nivel european și internațional, participarea mediului superior de educație este stimulată în astfel de parteneriate. Aceste parteneriate se pot realiza nu la nivelul mediului universitar direct, ci la nivelul creării de spin-off-uri foarte dinamice, în care cele mai inovative cadre care activează în cadrul universităților, împreună cu cei mai inovativi studenți sau proaspăți

absolvenți ai acestor centre să creeze astfel de spin-off-uri care să fie vârfuri de lance a promovării cercetării universitare în cadrul unor astfel de experimente de inovare.

De asemenea, dl. Marin a sugerat înlocuirea partenerului obligatoriu definit ca *fermier cu un operator economic care intra în categoria activităților eligibile PEI -AGRI*, în contextul activităților de procesare primară practicate de operatori economici în sectorul agricol și al industriei alimentare.

La finalul intervenției sale, dl. Viorel Marin, a subliniat că formarea de la nivelul AKIS nu trebuie legată de noțiunea clasică de "calificări", noțiune care a ajuns deja perimată, ci trebuie orientată strict sau cu prioritate spre formarea de scurtă durată de dezvoltare de competențe. Așadar, este necesară dezvoltarea de competențe atât în domeniul formării consilierilor, cât a celor digitale sau manageriale ale operatorilor industriali.

Ulterior intervenției dlui. Marin, dl. secretar de stat, Marius Micu, a ținut să precizeze că din expunerea acestei multitudini de idei, au fost reținute două aspecte importante și de interes pentru construcția viitorului AKIS și care trebuie avute în vedere și preluate: consilierii AKIS și crearea clusterului de hub-uri digitale. Celelalte idei vor fi analizate cu mare atenție pentru a identifica utilitatea lor în toată această construcție, a subliniat dl. secretar de stat.

De asemenea, a adăugat că nu este întru totul de acord cu expunerea referitoare la competențe și calificare, deoarece au fost investiți foarte mulți bani în formarea fermierilor ca potențiali beneficiari ai măsurilor PNDR. Acele cursuri de formare fără acoperirea unei calificări/diplome recunoscute cel puțin la nivel ANC nu i-au permis aceluia fermier format să beneficieze de măsura propusă și finanțată prin PNDR. Din acest motiv s-a propus ca în noua programare să ne axăm și pe ceea ce înseamnă formare de competențe și pe ceea ce înseamnă calificare, a completat dl. secretar de stat, fiind mult mai utilă o astfel de abordare.

Dl. secretar de stat a reamintit membrilor grupului de lucru comun că li se va pune la dispoziție un formular de tip chestionar prin intermediul căruia vor putea transmite toate propunerile și argumentele, pentru a putea fi prelucrat volumul mare de informații care va fi livrat. Chestionarul va fi electronic și se va contoriza în timp real.

Discuțiile au continuat cu intervenția rectorului USAMV Cluj, dl. prof. dr. univ. Cornel Cătoi, care a subliniat că universitatea pe care o reprezintă își exprimă disponibilitatea de a se implica în elaborarea PNS, fiind o obligație legală și morală de a veni în întâmpinarea fermierilor pentru rezolvarea problemelor curente, de a crea strategii și de a pregăti atât viitorii specialiști, dar și fermierii pentru toate provocările agriculturii și industriei prelucrătoare a produselor agricole.

Rectorul USAMV a subliniat că universitatea are o experiență bogată în acest domeniu, colaborând cu fermierii individual, cu industria prelucrătoare, industria alimentară, dar și cu grupuri de la cooperative până la grupuri de acțiune locală și grupuri operaționale, cu care a devenit parteneră în diverse forme, fie consultantă pe probleme punctuale, fie cercetare la cererea beneficiarilor, și nu în ultimul rând, în cadrul programelor cu finanțare europeană gestionate de MADR prin AM PNDR. De asemenea, acesta a subliniat că laboratoarele de cercetare acreditate RENAR pot asigura și consultanță.

În continuare s-a dat cuvântul reprezentantei **LAPAR**, dna. **Nina Gheorghită**, care a adresat o întrebare privind modul în care a fost definit în cadrul AKIS profilul fermei mici și medii din sectoarele vegetal (inclusiv pomicultură) și zootehnic astfel încât să existe garanția că informațiile livrate vor fi puse în practică.

DI. secretar de stat a precizat că grupurile țintă vor fi stabilite la momentul oportun în cadrul acestui grup de lucru și se va face prioritizarea de rigoare, de la domenii până la ceea ce vor însemna grupurile țintă.

DI. Călin Ion, APFM, a intervenit și a solicitat să se aibă în vedere Regulamentul (UE) nr. 1408/2013 în care este stipulată susținerea tuturor producătorilor agricoli și să se ofere sprijin în actualizarea legislației și a actelor normative pentru producătorii de flori. Acesta a subliniat că este nevoie de susținere în cercetarea pentru dezvoltarea floriculturii, precum în nevoia de clarificare legislativă privind acordarea ajutorului de minimis pentru acești producători agricoli.

DI. Florentin Bercu, UNSCV, a precizat că pe parcursul consultărilor va aduce propuneri concrete, cu privire la următoarele observații:

- existența obligativității prezenței unui institut de cercetare sau unitate de învățământ în cadrul parteneriatelor pe partea de formare și o organizație profesională de profil;
- creșterea nivelului de asociere a fermierilor; această temă, alături de managementul riscurilor, necesită o atenție mult mai sporită pe viitor;
- asimilarea fermierilor cu cooperativele trebuie detaliată mai clar în viitoarele materiale de lucru.

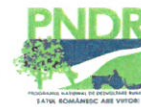
Dna. Liliana Piron, LAPAR, a intervenit și a făcut referire la hub-urile digitale, precizând că se vorbește despre acestea, dar nu există definiții clare cu privire la încadrarea fermelor într-o anumită categorie din punct de vedere al pragului de rentabilitate, ridicând problema cadastrului nefinalizat în contextul ambiției de digitalizare a agriculturii.

În urma discuțiilor pe care LAPAR le-a avut cu ARB-ul, li s-a reproșat că lipsa acestui cadastru general face ca sectorul agricol să nu fie unul interesant, riscurile fiind foarte mari, menționând că lipsa definițiilor privind încadrarea fermelor într-o categorie din perspectiva pragului de rentabilitate, generează dezavantaje.

Domnia sa a mai precizat că se discută despre un catalog de bune practici în lipsa fișelor tehnologice și a unui nivel minim de rentabilitate, ridicând problema modalității în care se va face evaluarea acestor bune practici, precum și entitățile vizate privind informarea, inclusiv cu privire la managementul riscului, făcând totodată referire la fermierii care au depus cereri unice de plată și modalitățile de informare a acestora.

DI. secretar de stat a răspuns că aceste detalii vor fi stabilite prin unitatea de sprijin pentru AKIS și că, în momentul de față, toată concentrarea este axată pe arhitectura sistemului și pe modul de funcționare, ulterior intervenindu-se pe toate aspectele semnalate, urmărind totodată propunerile scrise ale membrilor GL.

Dna. Alina Crețu, APPR, a ridicat problema cadrelor care vor face formarea profesională, întrebând cine face aceste formări, menționând că la momentul actual există neclarități cu privire la aceste formări.

De asemenea, a întrebat care este grupul de fermieri care va beneficia de aceste formări și informări, precizând că este foarte important să se colaboreze îndeaproape și concret cu instituțiile de cercetare/universități/stațiuni de cercetare. Dna. Crețu a mai sugerat o intensificare a eforturilor de pregătire în zona de formatori.

DI. secretar de stat a răspuns dnei. Crețu, reiterând că furnizorii de formare vor fi instituțiile de profil, consorțiile aflate în parteneriat cu stațiunile de cercetare, cu organizațiile de fermieri și se vor finanța atât formarea, cât și calificarea beneficiarilor/fermierilor, urmând a se stabili care sunt prioritățile din perspectiva grupurilor țintă în discuțiile următoare. Totodată, trebuie reglementată acreditarea furnizorilor de formare profesională, a conchis acesta.

Dna. Mara Cazacu, WWF, a punctat următoarele idei, în vederea îmbunătățirii drafturilor de fișe ale intervențiilor prezentate/transmise:

- pentru fișa privind intervenția AKIS, s-a propus completarea punctului referitor la tipologia actorilor ce vor fi implicați astfel încât să fie cooptați și reprezentanți ai canalelor/lanțurilor de distribuție tradiționale și alternative, precum piețele agroalimentare, food hub-urile sau platforme de vânzare directă, dar și experți în nutriție și sănătate publică;
- în cadrul AKIS trebuie să existe o colaborare strânsă cu Ministerul Educației și Cercetării pentru actualizarea permanentă a curriculei agricole cu inovațiile și soluțiile bazate pe natură la diversele provocări actuale;
- referitor la temele de cercetare pentru viitoarea perioadă de programare, trebuie incluse și soluțiile bazate pe funcțiile naturii cum ar fi gestionarea integrată a bolilor și dăunătorilor, identificarea de soluții alternative viabile la substanțele chimice, conform cu ambițiile strategiei de la Fermă la Consumator, astfel încât acestea să poată fi aplicate pe teren, pentru refacerea sănătății, structurii și funcțiilor solului, refacerea zonelor umede în incinta terenurilor agricole în anumite zone ale țării, readucerea vegetației pe terenurile afectate deja sau cu risc la fenomenul deșertificării și asigurarea habitatului necesar insectelor benefice și celor polenizatoare;
- AKIS ar trebui faciliteze schimburile de informații și experiență la nivelul unui teritoriu, dar și între teritorii, pentru ca fermierii să conlucreze, prin utilizarea comună a resurselor, echipamentelor, vânzare comună, precum și conștientizarea asupra gestionării resurselor naturale, a impactului asupra resurselor naturale și a biodiversității din teritoriul respectiv, respectiv asupra peisajului agro-cultural;
- referitor la consilierea pe teme agricole ar trebui integrate și temele referitoare la practici de agroecologie (UE, în următorul program Horizon Europe, va pune bazele unei rețele europene de laboratoare pentru agroecologie), în vederea integrării și în această rețea;
- în lista de teme viitoare ar trebui curpinse și noțiuni de bază și utilizabile din discipline precum ecologia sau biologia, lucru ce poate fi posibil prin parteneriate între facultățile de profil;
- nevoia implementării unor servicii complementare ce țin de educația financiară și de marketing pentru fermele mici și de familie; e necesar un sprijin pe zona de fiscalitate, management-ul unei afaceri, marketing, accesarea și gestionarea de fonduri publice astfel încât acești fermieri să poată accesa piața și să devină viabili;

La finalul intervenției dnei. Cazacu, **dl. secretar de stat** a precizat că toate aceste puncte de vedere vor fi analizate în detaliu și a menționat că se dorește ca la nivelul grupului de lucru să se înțeleagă conceptul de AKIS și se dorește de la acest sistem, și adiacent, să se

rezolve problema curriculei agricole la nivel de învățământ liceal agricol (reformă prevăzută prin PNRR și care va răspunde acestei nevoi).

De asemenea, dl. Micu a explicat că elementul central al discuțiilor despre AKIS, în momentul de față, este acela de a vedea cum se creează acest mecanism, din perspectiva coordonatorilor, membrilor și a fluxului de funcționare, iar detaliile privind acțiunile derulate prin AKIS, se vor stabili în cadrul acestui sistem înființat sub Autoritatea de Management, unde actorii implicați vor veni din sectoarele amintite pe parcursul întâlnirii.

Referitor la prioritățile MADR în contextul AKIS, dl. secretar de stat a precizat că se va pune accent pe digitalizare, inovare și noi tehnologii, precum și pe prioritățile ce decurg din propunerea de Regulament pentru Planurile Strategice: gestionarea riscurilor, a nutrienților, date referitoare la sol, însă lista rămâne deschisă.

În ceea ce privește formarea, dl. Micu a răspuns reprezentantei WWF, că trebuie făcută distincția între formarea fermierilor (dezvoltarea de competențe) și calificare, dar nu este exclusă ideea că formarea și calificarea pot fi privite și unitar.

Dl. Tiberiu Ștef, ICDM Sibiu, subscrie la punctele de vedere ale reprezentantei LAPAR și APPR și a precizat că trebuie stabilit clar cărui tip de fermieri i se adresează mecanismul AKIS. Referitor la alocarea de 10 mil. euro, acesta a menționat că nu este suficientă și alocările ar trebui targetate din start. De asemenea, a indicat posibilitatea efectuării unei analize asupra unui grup/zone pentru a vedea nevoile de formare și consiliere, posibilitatea introducerii unor ocupații noi, nevoile fiind diferite, în funcție de zonă.

De asemenea, dl. Ștef a sugerat să se aibă în vedere pentru viitoarea programare finanțarea mai multor arii din sfera ocupațională și formare de consiliere, luând ca exemplu POCU.

La sugestia dlui. Tiberiu Ștef referitoare la finanțările din mai multe programe, dl. secretar de stat a răspuns că trebuie evitată o comasare între programe pentru a evita dubla finanțare, iar referitor la anvelopa de 10 mil. euro menționată, alocată formării profesionale, a precizat că au fost alocate în exercițiul anterior 67 mil. euro din care s-au cheltuit și angajat doar 5 mil. euro. Bugetarea fiecărei intervenții va trebui fundamentată foarte corect. Prin urmare, o alocare de 10 mil. euro în contextul exercițiului financiar anterior o considerăm suficientă, dar dacă se va veni argumentat prin ceea ce înseamnă un calcul econometric al numărului de beneficiari și al potențialului și va fi oportună, propunerea va fi luată în calcul. Vor trebui previzionate foarte bine, cu un grad de risc foarte mic, ce sumă angajăm pe fiecare intervenție în parte, cum va fi cheltuită, precum și numărul de beneficiari, a mai adăugat acesta, subliniind că în condițiile în care nu sunt îndepliniți indicatorii asumați, sumele alocate vor trebui returnate către UE. Este un element de noutate, iar previziunile se vor face la nivelul fiecărui an, cu un calendar exact al lansării sesiunilor pe fiecare intervenție.

Discuțiile au continuat cu intervenția dnei. Ramona Duminicioiu, Ecoruralis. Aceasta a reiterat ideea introducerii elementelor de agroecologie în AKIS (consiliere), mai exact inovarea socială și transferul de cunoștințe, ținându-se cont și de elementele sociale pentru a se evita imposibilitatea accesării de către fermierii mici și de familie a elementelor de digitalizare/modernizare. Aceste elemente nu trebuie să fie antisociale.

Reprezentanta Ecoruralis a menționat că vor fi transmise în scris, prin intermediul chestionarului, propunerile în detaliu referitoare la agroecologie și inovare socială.

Dl. Bogdan Chiripuci, Clubul Fermierilor, a venit cu propunerea realizării unor programe de cursuri astfel încât entitățile juridice să poată oferi mai multe cursuri de specializare într-un anumit program.

Dl. Ionel Păunel, Uniunea “Salvam Țăranul Român”, a sugerat ca linia de finanțare pentru formarea profesională/transfer de cunoștințe să fie deschisă la începutul perioadei de programare 2023-2027, pentru a nu intra în aceleași probleme înregistrate în perioadele anterioare de programare.

De asemenea, dl. Păunel a întrebat care au fost sumele cheltuite de România prin PNDR 2014-2020 și care este efectul cheltuirii lor.

Acesta dorește ca AKIS să nu devină o structură asemănătoare cu RNDR, motivând că nu se cunoaște încă eficiența RNDR din 2007 până în prezent. A solicitat AM PNDR să prezinte o analiză pe perioada 2007-2013 și 2014-2020 cu privire la activitatea RNDR-ul.

Totodată, a ridicat problema neutilizării întregului plafon dedicat informării și formării profesionale, considerând că informarea și formarea profesională nu s-a realizat pentru majoritatea fermierilor mici și de familie.

Reprezentantul Uniunii “Salvam Țăranul Român” a mai susținut că este nevoie de o schimbare a paradigmei și de formare antreprenorială în mediul rural pentru fermele mici și de familie și, înainte de a structura și implementa AKIS, trebuie realizată formarea și consilierea, în vederea accesării fondurilor din Pilonul I și II.

Dl. secretar de stat a precizat să nu se facă o confuzie între AKIS și RNDR. De asemenea, a precizat că la finalizarea evaluării ex post, vor fi livrate către public toate rezultatele evaluării.

La finalul reuniunii, dl. secretar de stat a dat cuvântul reprezentantului AFIR, **dna. Monica Crunțeanu, șef serviciu**, care a precizat că deși ritmul de depunere și selecție a proiectelor a fost destul de greu și foarte multe contracte au fost reziliate, odată cu introducerea costului standard, beneficiarii măsurilor au devenit din ce în ce mai interesați. Drept urmare, reprezentanta AFIR a sugerat introducerea de costuri simplificate pentru cursurile de calificare și serviciile de consiliere.

Dna. Elena-Daniela Rebege, director general AM PNDR, a încheiat lucrările reuniunii cu precizarea că AM PNDR va transmite membrilor GL acel chestionar despre care s-a amintit în cadrul dezbaterilor, pentru a fi completat în vederea colectării, analizării și integrării observațiilor primite, pentru a justifica alegerea anumitor opțiuni în vederea îmbunătățirii fișelor intervențiilor. Termenul de transmitere este de cel mult o săptămână.

De asemenea, a menționat că începând cu luna decembrie a.c., AM PNDR dorește să posteze pe site-ul MADR, documentul referitor la draftul PNS 2023-2027, cu toate capitolele finalizate, urmând să fie elaborate eventuale ajustări înainte de transmiterea către COM. Totodată, pe parcursul anului 2022 vor continua consultările cu partenerii sociali și vor avea loc negocierile cu COM, astfel încât să se ajungă la o formă agreată de toate părțile implicate, și posibilă de aplicat de către autorități, mulțumind totodată participanților pentru implicare.

DIRECȚIA GENERALĂ DEZVOLTARE
RURALĂ - AUTORITATEA DE
MANAGEMENT PENTRU PNDR
Bd. Carol I nr 2-4, sector 3
București, cod poștal 030163

DATE DE CONTACT
T +40(21) 307 8588
F +40(21) 307 8554
www.madr.ro

În incheiere, dl. secretar de stat a intervenit și a mai precizat că practica după fiecare grup de lucru va fi aceea de a transmite membrilor chestionarul referitor la intervențiile care fac obiectul dezbaterii, precum și prezentările susținute. Aceste prezentări vor fi postate și pe site-ul MADR și a adresat mulțumiri participanților din cadrul reuniunii comune.

Marius - Mihai MICU
SECRETAR DE STAT

